

EEN KOOKBOEK VOOR KWALITEIT BESTAAT NIET, EEN RECEPT VOOR SUCCES WEL

Auteur: Maarten van den Hoven

Directeur Marian van Maarseveen

Kwaliteit is een breed begrip in het onderwijs. Het waarborgen ervan wordt op elke school anders ingevuld. Toch is de succesfactor bijna overal hetzelfde: een aanjager met een heldere visie is onmisbaar.

Marian van Maarseveen is zo iemand. Zij inspireert als directeur van KC De Springplank in Den Bosch niet alleen haar team, maar ook de overkoepelende stichting.

Marian begon drie jaar geleden als directrice op De Springplank, met een duidelijke opdracht. "Er was veel ambitie, er waren heel veel ideeën, maar de structuur en samenhang ontbrak. Iedereen was voor zichzelf bezig, daardoor was er veel onduidelijk." In haar eerste jaar brengt ze daar verandering in. Veelal door duidelijke afspraken te maken en overal bovenop te zitten. "Dat was nodig om uiteindelijk als team antwoorden te vinden op vragen als 'waar staan we nu eigenlijk?' en 'waar willen we naartoe?'"

Na een jaar bouwt ze haar sturing in de dagelijkse gang van zaken steeds verder af. "Het past niet bij mij om de hele dag iedereen te controleren. De leerkrachten zijn allemaal intelligente vakmensen. Die kunnen echt heel veel zelf."

Marian legt veel verantwoordelijkheid bij de leerkrachten neer en wijst specialisten aan.

"Zij zijn vaak beter op de hoogte dan ik en kunnen daardoor veel sneller bijsturen. Ik geef ze bewust de vrijheid en het vertrouwen om die rol te pakken."

Een van die specialisten op De Springplank is Jessica van Dam. De leerkracht van groep 8 werd door Marian gevraagd om leiding te nemen in het taalonderwijs.

"Dat was best even spannend, maar wel iets dat ik graag wilde doen", zegt Jessica. Ze besluit de opleiding Taal-leesexpert te gaan volgen bij OnderwijsMens.

"Ik wilde na de Pabo perse doorstuderen. Maar de masteropleiding die ik volgde bracht mij niet zoveel. De koppeling tussen theorie en praktijk ontbrak."

Tijdens haar opleiding bij OnderwijsMens is dat heel anders.

"Wat ik leerde zag ik vrijwel direct terug in de praktijk. Die snelle toepassingen gaven mij extra vertrouwen in mijn rol van Taal-leesexpert op De Springplank."

Samen nadenken over thematisch onderwijs onder leiding van Jessica

De aanpak van Jessica heeft uiteindelijk ook gevolgen voor andere vakken, legt Marian uit: *"We hadden voor rekenen al een verbetertraject doorlopen. Maar Jessica's werkwijze beviel zo goed dat specialisten besloten om te zoeken naar een betere samenwerking om elkaars traject te versterken."*

Diezelfde kruisbestuiving vindt niet alleen plaats op De Springplank, maar ook bij ATO-Scholenkring, de overkoepelende stichting waar Marian projectleider van het expertiseteam kwaliteit is. *"Voor ons betekent kwaliteit meer dan voldoen aan de gestelde normen",* zegt Ankie de Laat, bestuurder bij ATO. *"Maar er bestaat geen kookboek voor kwaliteit. Daarbij komt dat er veel leerkrachten parttime werken. Een goede overlegstructuur is dus noodzakelijk."*

kwaliteitscyclus ATO-Scholenkring

Onderwijskwaliteit is jezelf systematisch de maat nemen. "Wat gaat er goed? Wat kan er beter? En wat móet er beter?" Leerlingen, studenten en ouders moeten erop kunnen vertrouwen dat het onderwijs op een school goed is. Bron: Om jezelf de maat te nemen is het vooral van belang om je visie scherp te stellen en te weten welke koers je vaart. Breng de visie van de school/KC hieronder in beeld door basisdocumenten in te voegen en kort te typen wat er in het document inzichtelijk wordt.

OnderwijsKwaliteit.online van KC De Springplank

Om dat te realiseren organiseert de stichting netwerkbijeenkomsten voor de leerkrachten. *"We vinden het erg belangrijk dat onze medewerkers zich kunnen ontwikkelen. Elke school, iedere leerkracht is anders, dus ze kunnen heel veel van elkaar leren."* Leerkracht Jessica is erg enthousiast over de bijeenkomsten: *"Je krijgt toch altijd weer inzichten waar je op je eigen school iets mee kunt. Net zoals wij andere hopelijk inspireren."*

Ook op bestuurlijk niveau worden er bijeenkomsten gehouden om kennis uit te wisselen. Volgens Ankie de Laat is autonomie daarbij erg belangrijk. *"De directeuren kennen hun eigen school het beste. Wij stellen als bestuur doelen. Wij bepalen niet hoe onze scholen de doelen gaan behalen."* Door ervaringen uit te wisselen ziet Ankie een positieve beïnvloeding ontstaan. Bijvoorbeeld als het gaat om het meten van kwaliteit.

De Springplank geldt daarbij als het positieve voorbeeld, zij werken met het onderwijsportfolio. *"Daarin staan de afspraken over wat we doen en waar dat aan moet voldoen"*, zegt Marian. *"De kaders van ons werk en de samenhang ertussen zijn daardoor heel overzichtelijk."* Het onderwijsportfolio heeft nadrukkelijk niet de functie van een digitale archiefkast. Verslagen worden elders opgeslagen en in het portfolio wordt de kern ervan genoteerd. Dat heeft volgens Marian meerdere voordelen: *"Als je niet concreet kunt maken wat er gerealiseerd is, weet je eigenlijk al dat de focus ontbreekt. Daarnaast leidt het samen creëren van een zelfevaluatie in het onderwijsportfolio automatisch tot dialogen."*

Studiebijeenkomst team doorgaande leeslijnen op De Springplank

De Springplank is de afgelopen drie jaar opgeklommen naar een basisschool met uitstekende resultaten wat betreft leerrendement. De school onderscheidt zich met drie praktijklokalen op innovatief techniek-onderwijs, waar vanuit de hele regio interesse voor is. Het succes laat zich volgens Marian het beste zien bij het koffiezetapparaat:

"Ik zag laatst twee leerkrachten staan. Een van de twee had moeite om twee onderwijsonderdelen met elkaar te koppelen. De andere nodigde direct uit om bij hem te komen kijken hoe hij dat deed. Als ik dat via de formele weg had moeten regelen had het veel tijd gekost, nu was het in een minuut geregeld."